

УДК 371.134+373.2(4-15)(5-11)(045)

Лариса Зданевич

**ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА
АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ**

Розглянемо детально регіональні особливості підготовки студентів до професійної педагогічної діяльності. Окреслимо найбільш виразні особливості сьогодення вищої освіти країн, які належать до першого типу регіонів і є генераторами інтеграційних процесів. У більшості країн Західної Європи й Азіатсько-Тихоокеанського регіону (далі – АТР) сформувалася розвинена система вищої освіти. Нині кожен третій іноземний студент у світі – виходець із країн азіатсько-тихоокеанського регіону. До завершення ХХ століття освітній потенціал цього регіону значно зріс. Японія має найвищу частку наукових ступенів серед країн світу – 68%, для порівняння – 25% у США. Республіка Корея посідає перше місце у світі в розрахунку на душу населення за кількістю осіб, які отримали ступінь доктора наук. Державні витрати на освіту в розвинених країнах становлять майже 950 млрд. доларів США в рік, а на освіту одного учня всіх ступенів у середньому – 1620 доларів.

Мета статті – розкрити специфіку й особливості підготовки майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти у вищих навчальних закладах країн Західної Європи та Азіатсько-Тихоокеанського регіону до професійної діяльності.

Розпочнемо ґрунтовний аналіз підготовки студентів у країнах Європи, що мають неабиякий досвід, традиції та здобутки саме у цій сфері [1]. Проблемі впливу фінансової кризи на вищу освіту в Європі присвячено дослідження Європейської асоціації університетів. Головним висновком дослідження можна визнати той факт, що наслідки кризи проявляються у всій багатоаспектності, що зумовлено відмінностями освітніх систем країн єдиної Європи. Ступінь, час і тривалість кризи, основні сфери піддалися скороченню або реформуванню, темпи зростання або відновлення – усе це досить різноманітне і помітно варіюється залежно від країни [1; 5, с. 7].

Метою підготовки майбутніх фахівців галузі дошкільної освіти в контексті вимог особистісно орієнтованої освіти є формування професійної компетентності студентів, що включає високу загальну культуру, особливі особистісні якості (гуманізм, здатність до співробітництва, рефлексію тощо) та його готовність (на рівні діяльнісного й особистісного дос-

віду) до самостійної, творчої, особистісно орієнтованої професійної діяльності як діяльності гуманної і культуротворчої. Підтримка, розвиток людини і формування в неї механізмів самореалізації, саморозвитку, адаптації, самовиховання й інших чинників, необхідних для становлення самобутнього особистого образу та гідного людського життя, є необхідною умовою особистісно орієнтованої освіти [5].

Аналіз дослідження особливостей професійної підготовки фахівців для галузі педагогічної освіти, практика присвоєння наукових ступенів фахівцям досить різноманітна. Так, в Англії академічний ступінь бакалавра надається за трьома напрямками: бакалавр мистецтв (B.A. – Bachelor of Arts), бакалавр наук (B.Sc. – Bachelor of Science) і бакалавр педагогіки (B.Ed. – Bachelor of Education), а магістра – за двома: магістр мистецтв (M.A. – Master of Arts) і магістр наук (M.Sc. – Master of Science) [1, с. 4].

Можна стверджувати, що сьогодні підготовка фахівців у вищій школі в усьому світі пішла шляхом визначення вузького вибору студентом дисциплін у процесі навчання для забезпечення майбутньої трудової діяльності в конкретній спеціальності. Так, у *Німеччині* (університет в Карлсрує) під час навчання на бакалавраті (10 семестрів) лише на 1 курсі є вісім обов'язкових предметів; інші предмети, які студент буде вивчати в період навчання визначає він сам залежно від того, де передбачає працювати після закінчення ВНЗ. Відповідно після закінчення навчання у диплом вноситься запис про тему випускної роботи, яка відповідає вивченим дисциплінам, та оцінка, отримана при цьому. При працевлаштуванні роботодавець звертає увагу саме на це. Тобто претендент на конкретну посаду повинен володіти спеціальною підготовкою, спеціальними знаннями і мати досвід роботи (у період навчання в бакалавраті є три практики по півроку) з обраної спеціальності. Якщо випускник не зміг знайти роботу за своєю спеціальністю (пошук роботи може тривати до двох років) або знайшов роботу за іншою спеціальністю, то необхідно пройти додатково курс навчання з набором необхідних дисциплін для нової спеціальності. За умови продовження навчання в магістратурі (4 семестри) у студентів немає обов'язкових для вивчення предметів, є лише 4 наукові роботи (з яких три – за однією з тих самих наукових проблем) і, в підсумку, після закінчення магістратури випускник майже готовий до майбутньої трудової діяльності саме в тому напрямі, яким він поглиблено займався в період навчання [2, с. 3]. Підготовкою вчительських кадрів у Німеччині керують спеціальні відділення під патронажем педагогічних факультетів, університетські педагогічні школи чи інститути, педагогічні факультети університету. Університети відповідають за теоретичну частину підготовки майбутнього вчителя, а місцеві органи народної освіти та школи – за практичну.

Одним із найбільш благополучних і розвинених регіонів Європи є Скандинавія (Норвегія, Швеція, Данія і Фінляндія). До загальних принципів освіти, проголошених у Північній Європі, можна віднести безперервність, доступність для всіх і універсальність (визнання дипломів за кордоном). Два університети *Норвегії* пропонують піврічний курс на луле-саамській і південно-саамській мовах для підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів. Згідно з новим норвезьким законом про дошкільну освіту було розроблено стратегічний план підвищення кваліфікації вихователів норвезьких дитячих садків. Міністерство освіти співпрацює з асоціацією саамської мови при Саамському парламенті з питань організації заходів щодо збільшення числа вихователів, які розмовляють саамською. Саамський парламент спільно з Міністерством освіти навіть випустив брошуру з рекомендаціями стосовно викладання саамської мови і культури в дитячих садках [12].

Однією з сильних сторін дошкільної освіти у *Швеції* є підготовка педагогічних кадрів. Для педагогів дошкільної освіти існує спеціальна університетська програма, тривалість якої становить 3,5 роки. Освоїти її може будь-який студент, оскільки навчання за спеціальністю “дошкільний педагог” повністю фінансується державою. Основні завдання діяльності шведських дошкільних закладів визначаються парламентом країни, риксдагом (Riksdagen) і міністерством освіти (Utbildningsdepartementet). Важливою вихою було введення першого навчального плану для дошкільних закладів, який набув чинності 1 серпня 1998 року. Уряд і парламент Швеції затвердили навчальний план, що визначає систему цінностей, а також цілі й обов’язки дошкільних закладів. Навчальний план є гарантією якісної дошкільної освіти для всіх дітей, незалежно від місця проживання. Якщо всі дитячі садки використовують один навчальний план, вони мають аналогічні цілі. У той же час шляхи їх досягнення можуть бути різними. Навчальний план не нав’язує методів роботи, вихователі у співпраці з батьками та дітьми самі займаються їх розробкою. Те, що підходить одному дитячому садку, не завжди прийнятне для іншого [6, с. 10]. Знайомство з навчальним планом дає підстави стверджувати, що шведська держава піклується, щоб соціальна демократія була повсякденною практикою. Навчальний план підкреслює, що становлення дитячої ідентичності має бути узгоджене зі змінами шведського суспільства. У зв’язку з процесами еміграції шведське суспільство стає більш багатогранним з культурної та етнічної точок зору. Навчальний план також вказує на необхідність екологічного виховання дітей.

Згідно з навчальним планом, гра є важливою для розвитку та навчання дитини. Діти повинні мати можливість презентувати себе ін-

дивідуально і в групі, наприклад, у піснях, музиці, малюванні, танцях, театральних виступах, мовленні та письмі, що сприяє позитивній адаптації та соціалізації. Мовленнєвий розвиток дитини є невід'ємною частиною дошкільної освіти. Дитячі садки несуть особливу відповідальність за дітей, для яких шведська мова не є рідною [6, с. 10].

Педагогічна освіта є вищою і розрахована на 3,5-4,5 роки, залежно від спеціальності майбутнього педагога. Існують дві спеціальності, а саме: учитель 1-7 класів та вчитель 4-9 класів. З січня 1991 г. вчителі є муніципальними працівниками, тобто муніципальна влада несе відповідальність за те, щоб у школах працювали компетентні фахівці з відповідною освітою. Робота на посаді вчителя без будь-яких часових обмежень передбачає, з одного боку, обов'язкове володіння шведською мовою (за винятком деяких випадків, коли існують явні підстави для відступу від цієї вимоги), а також знання законів і норм, що діють у системі громадської освіти; з другого боку – закінчену педагогічну освіту за відповідною спеціальністю, отриману в Швеції, або ж прирівняну до неї педагогічну освіту, отриману в одній з інших країн Північної Європи [6, с. 13].

Відповідно до вимог системи підготовки педагогічних кадрів, прийнятої 1988 р., всі педагоги мають пройти, крім основної програми, і додатковий курс (тривалістю в півсеместру) з оволодіння спеціальними методиками навчання дітей з відхиленнями у фізичному і психічному розвитку. Крім цього, існує спеціальна програма тривалістю у три семестри для підготовки вчителів, які працюють переважно з дітьми з відхиленнями в розвитку [10].

Систему вищої професійної освіти *Данії* презентують школи економіки, управління, іноземних мов, фармацевтичні, бібліотечні, педагогічні, стоматологічні коледжі та технічні інститути, Королівська академія витончених мистецтв і Королівська Данська консерваторія (м. Копенгаген). Професійні інститути, коледжі та школи пропонують різні за тривалістю програми, повний же курс навчання, прирівняний до вищої освіти, триває 4-5 років і закінчується видачею диплома *Kandidaat*.

Усі університети *Фінляндії* є державними і фінансуються здебільшого (понад 60%) з бюджету. Спроби ввести платну освіту викликають протести як у студентському середовищі, так і в усьому суспільстві. Безкоштовна освіта є одним із найважливіших моментів соціальної системи “скандинавського зразка”. На думку віце-ректора педагогічної школи в Стокгольмі Е. Франка, “найкваліфікованіші педагоги повинні працювати в дошкільному секторі та в молодшій школі. Саме в цей період можна багато чого зіпсувати, зіпсувати все життя людини” [13].

На відміну від теоретичних курсів класичних ВНЗ, особлива увага приділяється розвитку практичних навичок, залученню студентів до професійної діяльності. У Фінляндії також існують 11 національних і 3 регіональні центри підготовки фахівців [8]. У Фінляндії є дві паралельні системи вищої освіти: університети і політехнічні інститути. Останні дають практичні знання і навички для роботи в різних галузях. Найпопулярнішими спеціальностями: технології та транспорт, бізнес і управління, охорона здоров'я та соціальна сфера, культура, туризм, сфера обслуговування, освіта, природні ресурси. Навчання триває 3,5 – 4 роки і передбачає практику [10].

Сучасна вища освіта *Бельгії* налічує майже 180 ВНЗ, де навчається 280 000 осіб. Вища освіта Бельгії представлена у вигляді двох підсистем, які підпорядковані відповідно міністерствам освіти франкомовної та фламандської спільноти. Підготовка фахівців педагогічного профілю здійснюється в досить розгалуженій мережі вищих навчальних закладів. Характерною особливістю організації навчального процесу є модульна організація у вигляді освітніх циклів різної тривалості, що дозволяє студентам, залежно від їх матеріальних статків, інтересів і здібностей, досягти того чи іншого рівня освіти і професійної підготовки [7].

Освіта в *Нідерландах* також ведеться за спеціальною програмою, яка створена для учнів, що приїхали з інших європейських країн – Інтернаціональний бакалаврат (ІВ). Це зараз найбільш популярна і поширена програма освіти, яка успішно працює в багатьох середніх школах. Вона поєднує кращі риси сучасних європейських загальноосвітніх навчальних планів і програм, не копіюючи жодну. Сильною стороною системи, що дає вища освіта в цій країні, є наступність і взаємозв'язок усіх ланок: як вищої професійної, так і академічної освіти. Саме це дає студентам можливість легко переходити від одного рівня навчання до іншого. Тому, рухаючись різними освітніми маршрутами, можна отримувати дипломи бажаних ступенів. Higher Professional education (вища професійна освіта – НРЕ) триває від трьох до чотирьох років, а по закінченні терміну навчання студентам видаються дипломи бакалаврів. Якщо ж продовжити навчання ще на рік, то випускники отримають дипломи професійних магістрів. University education (університетська освіта) триває чотири-п'ять років, випускники через три роки навчання отримують ступінь бакалавра, а ще через один-два роки, – дипломи магістрів [1].

Просування *британської освіти* відбувається в гострій конкурентній боротьбі не стільки зі США, скільки з континентальною Європою, де за останні роки кількість програм англійською мовою (відповідно відкритих для всіх охочих і без необхідності складання іспитів із німецької,

французької або інших європейських мов) зросла в 3 рази. Професійна підготовка фахівців дошкільної освіти у Великій Британії здійснюється на факультетах при університетах та інститутах. Професійна підготовка магістрів у діяльності вищих навчальних закладів зарубіжних країн відрізняється варіативністю змісту і напрямів навчальних програм. Для тих, хто має одержати ступінь бакалавра гуманітарних наук або інших галузей спеціалізації, найбільш приваблива переддипломна кваліфікація у Великобританії. Програми бакалаврату, зазвичай, тривають 3 роки в *Англиї, Північній Ірландії та Уельсі* і 4 роки – в *Шотландії*. Деякі програми можуть бути продовжені на рік, щоб дати студентам можливість більш детально опанувати майбутній фах [1].

Французькі університети пропонують 2 типи освіти: загальну та спеціалізовану. Загальна освіта передбачає навчання в університеті впродовж 3-4 років, спеціалізована – від 4 до 5 років і вище. Університети видають як національні (Licence, Master, Doctorat тощо) дипломи, затверджені Міністерством освіти, так і внутрішні – університетські дипломи (Diplômes universitaires, DU). У Франції загальна та спеціальна підготовка вчителя середньої школи проходить в університеті, а професійно-педагогічна (теоретична і практична) – у спеціальних центрах. Професійна підготовка фахівців дошкільної освіти у Франції здійснюється у державних і приватних навчальних закладах [3].

Система вищої освіти *Ізраїлю* охоплює 8 університетів та понад 100 коледжів, де ведеться серйозна науково-дослідницька робота і підготовка фахівців із широкого спектра спеціальностей і освітніх програм. Процес здобуття вищої освіти складається з 3 етапів, традиційних для західних країн: бакалаврат, магістратура, аспірантура (одержання докторського ступеня). Навчання на першому рівні відбувається впродовж 3-4 років, на другому – ще 2 роки і відрізняється більшою спеціалізацією та проведенням науково-дослідницької роботи.

Університети *Туреччини* використовують триступеневу систему навчання. Перший рівень вищої освіти представлений програмами бакалаврату, навчання за якими триває 4 роки. Другий і третій рівні подані програмами магістратури й аспірантури. Туреччина входить до країн Болонської угоди, чимало турецьких університетів використовують Європейську систему накопичення і переведення кредитів ECTS.

За даними ЮНЕСКО, географія вищої освіти продовжує розширюватися за рахунок виникнення великих регіональних центрів. Сьогодні Азіатсько-Тихоокеанський регіон є новим світовим економічним центром, який інтенсивно розвивається й охоплює 21 країну, що становить 3,5 мільярда насе-

лення. Економічно розвинуті країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону в останні роки енергійно нарощують зусилля в галузі міжнародної освіти.

Увага освітянської спільноти прикута до Індії та Китаю – головного освітнього ринку планети, де до 2020 р. кількість молодих людей у віці від 15 до 19 років складе 127 і 85 мільйонів відповідно. Усе це сприяє виникненню в регіоні так званих освітніх хабів (education hubs), що є одним із проявів тенденції, яка позначається сьогодні як “новий глобальний регіоналізм”. Відмінна особливість таких центрів – викладання англійською мовою для студентів із довколишніх регіонів. У цьому напрямі значно просунулися в *Японії та Малайзії*. Гонконг лише в 2009 р. залучив понад 10 000 студентів із Китаю.

У Малайзії та на Близькому Сході ісламське навчання використовується як приваблива альтернатива навчанню в Європі та США, де посилюються антиісламські настрої. Довідник ЮНЕСКО 2009 р. відзначає посилення тенденції навчання в рамках свого регіону. Це особливо очевидно в країнах Латинської Америки і Карибського басейну (11% в 1999 р. проти 23% в 2007 р.), так само в Східній Азії і Тихоокеанському регіоні (з 36 до 42%) [7]. Навчання в *Новій Зеландії* характеризується широким спектром спеціальностей. Однак у кожного університету є своя сильна сторона. Диплом, отриманий в Новій Зеландії, визнається більшістю країн. Нова Зеландія – одна з країн Тихоокеанського регіону, яка має в системі всього 8 університетів (University of Otago, University of Auckland, University of Canterbury, Lincoln University, University of Waikato, Massey University, Victoria University, Auckland University of Technology). Ступінь бакалавра отримується за три роки навчання. Але, якщо потрібен ступінь із відзнакою, необхідно провчитися ще 1 рік.

В Японії, Китаї, Республіці Корея чимало зроблено для розвитку на сучасному рівні системи педагогічної освіти. За історичний період оновлення в цих країнах досягнуто високих темпів соціально-економічного розвитку, громадянської свідомості та відповідальності за престиж своєї країни. Так, у *Південній Кореї* у 2010 р. налічувалося понад 1400 ВНЗ. У педагогічних коледжах і університетах студенти навчаються за 4-річною програмою (бакалаврат), по закінченні якого вони можуть продовжити навчання в магістратурі (2 роки). У *Китайській Народній Республіці* підготовку здійснюють вищі педагогічні училища, педагогічні університети. До них зараховують абітурієнтів, які закінчили повну середню школу та пройшли конкурс єдиних державних екзаменів. Випускникам присвоюється ступінь бакалавра, деякі університети й інститути мають право надавати ступінь магістра чи доктора.

У японських університетах повного циклу навчання продовжується 4 роки, однак на медичному і ветеринарному факультетах – 6 років. Після закін-

чення основного 4-річного курсу навчання в університеті випускник може вступити до магістратури або докторантури. Термін навчання в магістратурі в японських ВНЗ – 2 роки, докторантура передбачає 5 років навчання. В університетах прискореного циклу термін навчання складає 2 роки, але для тих, хто бажає отримати спеціальність медичної сестри, термін навчання становить 3 роки. Близько 60% студентів університетів прискореного циклу складають дівчата. Вони спеціалізуються на таких напрямках, як економіка, література, іноземні мови, педагогіка, соціальний захист. Останнім часом у Японії особливою популярністю користуються суспільні науки [1].

Отже, реформи, які інтенсивно запроваджуються в зарубіжних країнах, мають на меті, перш за все, посилення гнучкості та варіативності системи вищої освіти, сприяють розвитку різнотипних закладів освіти і різнобічних напрямів підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Вивчення зазначеного досвіду, який можна втілити в Україні, звісно, з поправкою на ментальність, умови, час та завдання, що стоять перед вищими закладами освіти нашої країни, значно розширює набір інструментальних засобів професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.

Узагальнюючи сказане, можна дійти висновку, що різні моделі педагогічної освіти в країнах Західної Європи, Азіатсько-Тихоокеанського регіону мають свою мету, зміст, навчальні плани тощо. Проте у структурі організації є як подібні компоненти (блок гуманітарних предметів, академічний склад, навчальний процес (методики, дидактика), практика), так і відмінні, а саме: терміни підготовки педагогів, структура, типи викладачів (для дошкільної, початкової освіти тощо). Учителі дошкільного сектора проходять підготовку у вищих школах (Австрія, східні Європейські країни), коледжах (Бельгія), закладах професійно-технічної освіти (Нідерланди) й університетах (країни Скандинавії). У подальших наших дослідженнях ми звернемося до зазначених проблем.

Посилання:

1. *Бондаренко Е. М.* Профессиональное педагогическое образование в зарубежных странах на современном этапе: монография / *Е. Н. Бондаренко*. — Минск, Тесей, 2008. — 224 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес: навч. посіб. / [М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин]. — Тернопіль : навчальна книга. — Богдан, 2004. — 384 с.
3. *Вульфсон Б. Л.* Высшее образование на Западе на пороге XXI века: успехи и нерешенные проблемы / *Б. Л. Вульфсон* // Педагогика. — 1999. — № 2. — С. 84—91.
4. *Грин М. Ф.* Рост международной конкуренции в сфере высшего образования / *М. Ф. Грин, К. Ф. Кох* // Экономика образования. — 2010. — № 6. — С. 98—102.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. *В. Г. Кремень*. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.

6. *Исмаилов Э. Э.* Национально обязательное образование Швеции. — Калининград : БГА РФ, 2004. — 25 с.
7. Мировой финансовый кризис и международная мобильность студентов // Учеба за рубежом.ру — Путеводитель по международному образованию. — 2011. — Весна. — С. 9-17.
8. *Franke E.* School physical education as a promoter of sport for all among the population: Paper to World Congress on Sport for all. Tampere, Finland, June 4-7, 1990. — Osnabruck : Univ. of Osnabruck, 1990. — 100 p.
9. Fourth Periodical Report of Norway. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/PeriodicalReports/NorwayPR4_en.pdf
10. Fourth Periodical Report of Finland on the Application of the European Charter for Regional or Minority Languages. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/PeriodicalReports/FinlandPR4_en.pdf
11. *Kies Eginhard.* Erfolgskonzept Personal Training: Selbst andigkeit, Marketing, Trainingsplanung / *Eginhard Kies.* — Koln : VDM Verlag Dr. Miller, 2003. — 350 p.
12. Recommendation of the Committee of Ministers on the Application of the European Charter for Regional or Minority Languages by Norway. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/Recommendations/NorwayCMRec4_en.pdf
13. Syllabuses for the Compulsory School. — Stockholm : Ministry of Education and Science in Sweden and National Agency for Education, 2001. — P. 33—69.

References (transliterated and translated):

1. *Bondarenko O.* Professionalnoye pedagogicheskoye obrazovaniye v zarubezh-nykh stranakh na sovremennom etape: monografiya (Professional pedagogical education in foreign countries at the present stage: monograph). Minsk, Theseus, 2008. 224 p.
2. *Vyshcha osvita Ukrayiny i Bolonskyi protses: navch. posib.* (Higher education in Ukraine and the Bologna process: textbook). Ternopil : Bohdan, 2004. 384 p.
3. *Vulfson B.* Vyssheye obrazovaniye na Zapade na poroge XXI veka: uspekhi i nereshennyye problemy (Higher Education in the West on the threshold of the XXI century: progress and unsolved problems) // *Pedagogy*, 1999, № 2. P. 84-91.
4. *Grin M.* Rost mezhdunarodnoy konkurentsii v sfere vysshego obrazovaniya (Growth of international competition in the sphere of higher education) // *Economics of Education*. 2010, № 6. P. 98-102.
5. *Entsyklopediya osvity* (Encyclopedia of Education). Kyiv, 2008. 1040 p.
6. *Ismailov E.* Natsionalno obyazatelnoye obrazovaniye Shvetsii (National compulsory education in Sweden). Kaliningrad, 2004. 25 p.
7. *Mirovoy finansovyi krizis i mezhdunarodnaya mobilnost studentov* (The global financial crisis and the international mobility of students) // *Study Abroad.ru – Guide to international education*, 2011. P. 9-17.
8. *Franke E.* School physical education as a promoter of sport for all among the population: Paper to World Congress on Sport for all. Tampere, Finland, June 4-7, 1990. — Osnabruck : Univ. of Osnabruck, 1990. — 100 p.
10. Fourth Periodical Report of Norway. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/PeriodicalReports/NorwayPR4_en.pdf
12. Fourth Periodical Report of Finland on the Application of the European Charter for Regional or Minority Languages. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/PeriodicalReports/FinlandPR4_en.pdf
9. *Kies Eginhard.* Erfolgskonzept Personal Training: Selbst andigkeit, Marketing, Trainingsplanung / *Eginhard Kies.* — Koln : VDM Verlag Dr. Miller, 2003. — 350 p.
11. Recommendation of the Committee of Ministers on the Application of the European Charter for Regional or Minority Languages by Norway. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/Recommendations/NorwayCMRec4_en.pdf

13. Syllabuses for the Compulsory School. — Stockholm : Ministry of Education and Science in Sweden and National Agency for Education, 2001. — P. 33—69.

Стаття надійшла до редакції 14.05.2013

Л. Зданевич

**Особенности подготовки будущих специалистов
отрасли дошкольного образования к профессиональной деятельности
в странах Западной Европы и Азиатско-Тихоокеанского региона**

В статье раскрыта актуальная проблема подготовки будущих воспитателей дошкольных учреждений в странах Западной Европы и Азиатско-Тихоокеанского региона к работе с детьми. Определены наиболее характерные особенности высшего образования стран, принадлежащих к первому типу регионов, которые являются генераторами интеграционных процессов. Проанализированы научные исследования, подходы педагогов и психологов к решению данного вопроса. Особое внимание уделено раскрытию специфики и особенностей подготовки будущих воспитателей в вузах стран Западной Европы и Азиатско-Тихоокеанского региона к профессиональной деятельности. Сделана подробная характеристика учебного процесса в высшей школе стран Западной Европы и Азиатско-Тихоокеанского региона по подготовке будущих воспитателей. Определено, что реформы, которые интенсивно внедряются в зарубежных странах, ведут, прежде всего, к усилению гибкости и вариативности системы высшего образования, способствуют развитию разнотипных учебных заведений и разнообразных направлений подготовки будущих специалистов дошкольного образования.

Ключевые слова: высшее образование, будущий воспитатель, профессиональная подготовка, дети дошкольного возраста, дошкольное учреждение.

L. Zdanevych

**Peculiarities of Training of the Future Specialists
of the Sphere of Preschool Education to Professional Activity
in the Countries of Western Europe and Asia-Pacific Region**

Topical problem of preparation of the future educators of pre-school establishments in the countries of Western Europe and Asia-Pacific region to the work with children is revealed in the article. The most characteristic peculiarities of higher education of the countries belonging to the first type of the regions and being the generators of integration processes are determined. Scientific researches, approaches of pedagogues and psychologists as for this question's solving are analyzed. Special attention is paid to revealing of specificity and peculiarities of preparation of the future educators at higher educational institutions in Western Europe and the Asia-Pacific region to their professional activity. Detailed characteristics of educational process at higher school of Western Europe and the Asia-Pacific region as for the preparation of the future educators is given. It is determined that the reforms which are intensively introduced abroad, lead, first of all, to the strengthening of flexibility and variability of the system of higher education, favour development of different educational establishments, and different tendencies of the future specialists' of pre-school education preparation.

Key words: higher education, future educator, professional preparation, children of pre-school age, pre-school establishment.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Г. П. Васянович